

„Moře! – Proč tu není moře!“

Komenského 10

Jihlava

29. 8. - 13. 10. 2013

Vernisáž: 29. 8. 2013

„Djjo, moře! – Proč nebydlíme u moře!“, stýskal si pan Rybář ve známé povídce Jana Nerudy Hastrman (1876). Touha po moři inspiruje výstavu, zaměřenou na zobrazování moře v současném umění, převážně v českém kontextu: na mořskou imaginaci vznikající bez přístupu k moři, kdy reálnou „nepřítomnost“ moře nahrazují imaginativní propojení. Už od Williama Shakespeara, který v *Zimní pohádce*, jejíž část má podtitul Čechy. Pustá země u moře, zmínil „české pobřeží“ (the coast of Bohemia), kam odloží novorozenou dceru sicilského krále Leontese. Od té doby vznikají teorie o tom, odkud že se vzalo ono „české pobřeží“; je pravděpodobné, že Čechy zde zkrátka hrály roli nějaké neurčité fiktivní země, bez jasné lokalizace. Mýtus Čech u moře se objevuje v literatuře i výtvarném umění, jako inspirace uměleckých děl, výstav a kolokvií.

Čechy jako někdejší součást habsburského státního útvaru vskutku ležely u moře, a za svou součást mohly považovat třeba i Terst na pobřeží Jadranu. A ještě daleko dříve spočívala česká kotlina hluboko pod mořskou hladinou; nad jejím povrchem se před miliony let proháněli hrotnatci, akantodi a plaktodermové. Moře v sobě spojuje různé představy, v nichž dominuje ta o svobodě a možnostech úniku. Touha po moři se v českém umění objevuje nejméně od avantgardy počátku minulého století, kdy byly cesty k moři a zobrazování přístavů a lodí jedním z prvků populárního exotismu, spojeného s touhou po dálkách a otevřených horizontech. (Zatímco jiná avantgardní větev upřednostňovala spíš hloubku a tajemnost lesů). V posledních desetiletích přestala být cesta k moři exotikou, moře ovšem ze své přitažlivosti pro Středoevropany nic neztratilo, naopak, škála zobrazovaných moří se nebývale rozšířila. Mnozí z vystavovaných umělců jsou bytostnými cestovateli, tak či onak propojenými s jinými krajinami. Umělecká díla inspiruje cestování skutečné, ať již „umělecké“ poutě či rodinné dovolené, i ono nemožné či vybájené. Vybraní autoři a jejich díla ukazují, že umělci jakožto nomádi putující na pobřeží často neexistujících moří mohou být nositeli utopie, a také že utopie je důležitý modus vnímání.

Na výstavě představíme mimo jiné díla od Lumíra Hladíka, Martina Zeta, Terezy Sochorové a Filipa Cenka, Tomáše Hruzy, Štěpánky Bláhovcové, Aleny Kotzmannové či Barbary Benish. Současné umělce doplní výběr ze sbírek jihlavské galerie, tvořící jakýsi příklad za všechny: podobné výběry se nepochybně nacházejí v různých galerijních sbírkách u nás. V tom jihlavském nalezneme mimo jiné marinu z cest k Jaderskému moři od Jaroslava Panušky; fantaskní mořské hlubiny Františka Koblihy; tajemné objekty na pláži od Toyen, lodě v přístavu Jana Zrzavého; plážové imaginace Jiřího Johna; melancholické mořské zátiší se stromy Jaroslavy Pešicové; velrybu setkávající se s ponorkou na froasáži Ladislava Nováka i mechové pobřeží Ladislava Kukly, jenž usiloval o propojení mechů z Vysočiny s kameny z mořských zemí.